

“Schoonheid ligt in in dingen die beyond mezelf zijn.”

Een van haar docenten, ontwerper Ron Arad, zei ooit tegen haar: “To open doors is my job, but in your case I would suggest to close some doors.” Productontwerper Pieke Bergmans ontbreekt het nooit aan inspiratie. Ze is mateloos geïnteresseerd in materialen, productieprocessen en het experiment. Haar producten verspreiden zich onder de naam Design Virus als een epidemie.

Melted Collection, 2008

Melted Collection van Pieke Bergmans & Peter van der Jagt werd voor het eerst gepresenteerd in Milaan. Het materiaal is zo licht als piepschuim maar even sterk als metaal. Bergmans' oog viel op de platen lichtblauw isolatiemateriaal die gebruikt worden door architecten. Door dat materiaal intens te verhitten barst het schuim open. De gesmolten toplaag wordt ontzettend hard. Het materiaal krijgt bovendien een glimmende knalblauwe kleur. Bergmans maakte er niet alleen een boekenkast van, maar ook een klok en een woordbeeld dat oorspronkelijk een gefreesde regular Helveticaletter is maar tijdens het productieproces openbarst en er bold uit komt.

Bij ontvangst in de Amsterdamse studio van productontwerpster Pieke Bergmans wordt je jas ophangen aan één van de knalblauwe boekenplankjes die als een 3D-versie van een Malevich schilderij in allerlei vormen en maten hoog tegen een muur opklimmen. De Melted Collection ziet er niet uit alsof hij sterk genoeg is om boeken te dragen: het materiaal is zo licht als piepschuim maar zo sterk als metaal. Kwestie van experimenteren met het intens verhitten van platen isolatiemateriaal, waardoor de toplaag van het schuim smelt en keihard wordt.

Wanneer iets haar is opgevallen en niet meer loslaat, begint een ontdekkingstocht naar de mogelijkheden van materialen en productieprocessen. Maar Bergmans heeft een verhaal nodig om haar producten te verbinden. “Het Design Virus”, zo noemt ze het. Design Virus werd de naam van de studio. Met haar virussen valt Bergmans allerlei bestaande designvormen aan, en het liefst heeft Bergmans een epidemie. Ze zoekt naar de spanning tussen productieprocessen, het materiaal en verschillende disciplines. Soms zitten haar producten als parasieten op andere objecten, zoals Massive Infection, een lange tafel die compleet in bezit is genomen door ingebrande kristallen vazen. Andere producten zijn zelf geïnfecteerd, zoals de lampen die elkaar kussen en in elkaar versmelten en de Light Clubs, mondgeblazen kristallen peertjes die als kauwgombalonnen uit hun fitting pulen in allerlei onverwachte vormen en afmetingen. De producten evolueren, het ene komt voort uit het andere.

In haar studio zit de ontwerpster te midden van de voorlopige resultaten van haar laatste vondst. Op tafel staan vreemd gedraaide plastic bogen restmateriaal. Verderop staat van hetzelfde semitransparante plastic een vaasachtig object dat vanuit een massieve voet naar boven toe fragiel uitwaaiert. Resultaat van een experiment in een plastic tassenfabriek.

“Je zou er mooie lampen van kunnen

maken. Misschien wel twintig keer groter dan dit exemplaar. Dan zal ik moeten investeren in de bouw van een speciale machine”, overweegt Bergmans. Ze is er nog niet uit.

Dirigent

Al haar hele leven wordt Pieke Bergmans gedreven door een onuitputtelijke nieuwsgierigheid en experimenteerdrift. Ze wil ook zichzelf verrassen. Wanneer ze eropuit gaat wordt haar aandacht getrokken door dingen waar een ander waarschijnlijk aan voorbijgaat. Ze is gespitst op plekken waar dingen geproduceerd worden, hun vorm krijgen. De onbekende mogelijkheden van materialen, technische aspecten en productieprocessen fascineren haar mateloos.

Bergmans volgde maar liefst vier opleidingen. Dat ze die niet allemaal afrondde moet niet gezien worden als stuurloosheid. Elke wisseling is wat haar betreft een vooruitgang. Ze begon op de kunstacademie St. Joost in Breda om via de Design Academy Eindhoven en de HKA in Arnhem bij de Royal College of Art in Londen uiteindelijk een masters in Design Products te halen. Die periode in Londen schetst Bergmans als “geweldig en verwarrend”. “Het was een andere wereld, ik had een club internationale mensen om me heen die allemaal een andere achtergrond en opleiding hadden en verschillend dachten over ontwerpen en kwaliteit. Ik dacht: ‘Alles kan dus, maar wat past het best bij mij?’ Vanaf toen ben ik steeds beter naar mijn intuïtie gaan luisteren.”

Haar werk kenmerkt zich door organische vormen. Schroefjes of ingewikkelde constructies zijn er niet, en al is een materiaal met een ingewikkeld technisch procedé bewerkt, de uitkomst lijkt nooit complex. Het heeft iets paradoxaals: in serie geproduceerde unica. Bergmans: “Een ontwerp volgens mijn productieprincipes en door mij ontwikkelde productielijnen levert unica op. Net als in de natuur, waar ook niets hetzelfde is.”

Bergmans ziet zichzelf als een dirigent van het materiaal, het productieproces en de mensen met wie ze samenwerkt. “Ik stel de regels op, stuur en zeg op het juiste moment stop. De uitkomst moet ik

interessant vinden. Alles moet van a tot z kloppen, ik ben een enorme perfectionist. Ik kijk naar de eigenschappen van een materiaal en naar het productieproces en wil daar uithalen wat erin zit. Op die manier manipuleer ik weliswaar, maar stimuleer ik ook, laat ik veel gebeuren, speel ik met de grenzen van een object. Ik wil niet teveel een ontwerper zijn. De schoonheid ligt namelijk in dingen die beyond mezelf zijn.” Dat Bergmans moeite heeft met het ontwerpen op de computer, is niet verwonderlijk. “Als je werkt met een 3D programma komt er op een bepaalde manier altijd hetzelfde uit. De fantasie zit ’m in dat kleine stukje meer”, zegt de ontwerper. “Ik doceer onder andere bij Istituto Europeo di Design (IED Madrid) en leg studenten de volgende opdracht voor: zet een stoel op een tafel en ontwerp aan de hand hiervan een theepot. Dat levert vernieuwende ideeën op.”

Zelf heeft Bergmans dat soort aanzetten totaal niet nodig. Haar hoofd is als een open poort waar gedachten, observaties, fantasie, ingevingen en dromen in constante stromen in en uit lopen. Bergmans werkt met een vaste glasblazer. Ze houdt erg van samenwerken, zegt ze, met mensen die bevlogen zijn in wat ze doen. “Als ik aan een project begin heb ik er vaak nul verstand van, maar van glasblazen heb ik inmiddels wel het een en het ander geleerd. Desalniettemin moet ik de glasblazer nog steeds overhalen dingen te proberen die hij absoluut afraadt. Ik ben nooit bang dat iets mislukt, ook niet als het glas voor de vijftiende keer van de pijp is afgevallen. Het levert bijzonder vaak toch iets interessants op.” ♦

Viveka van de Vliet is journalist en vast medewerker van Items. Ze publiceert daarnaast regelmatig in o.a. Vormberichten en Adformatie

Crystal Virus, 2005-2008

Een ontmoeting: een serie kristallen vazen kruipt over tafels en stoelen. Op elke plek waar de gloeiend hete bij Royal Leerdam Crystal geblazen bubbels stilhouden, laten de vriendelijke virussen zwarte brandplekken achter. De meubels zetten op hun beurt een afdruk in het kristal.

Met haar virussen valt Bergmans allerlei bestaande designvormen aan.

Unlimited Edition, 2007

In het European Ceramic Work Centre (nu Sundaymorning@ekwc) werkte Pieke Bergmans drie maanden samen met Madiëke Fleuren aan de ontwikkeling van een productieproces dat individuele objecten voortbrengt. Experts zeiden dat het niet kon, maar het lukte. Door met andere sjablonen te werken produceert een extrudeermachine eindeloze kokers klei die als tandpasta in onmogelijke vormen uit de machine worden geknepen. Per ongeluk kozen de ontwerpers een samenstelling waardoor de klei niet scheurde: bij het drogen ging het goed en ook toen de klei zonder glazuur waterdicht werd gemaakt, scheurde hij niet. "Voor porselein en keramiek moet je stalen zenuwen hebben", zegt Bergmans, die een maand uittrok om ermee te experimenteren. Er ontstond een nieuw uniek product dat toch in massaproductie kan worden vervaardigd. De serie van tweehonderd stuks heet Unlimited Edition.

De producten evolueren, het ene komt voort uit het andere.

Wonderlamps, 2010

De Wonderlamps waren tijdens de Design Week 2010 bij galerie Dilmos in Milaan te zien. Uit zeven bronzen objecten van Studio Job, waaronder een wonderlamp, een zaklantaren, een emmer en een pijp, puilen handgeblazen Lightblubs van Pieke Bergmans.

Alles moet van a tot z kloppen, ik ben een enorme perfectionist.

L.A.M.P001/1

De mysterieuze L.A.M.P001/1 wordt geïntroduceerd op de komende Salone del Mobile in Milaan. Pieke Bergmans ontwikkelde het intrigerende concept met LUSTlab uit Den Haag. Wat het concept inhoudt wordt tijdens de tentoonstelling gespecificeerd door de ontwerpers en door het publiek. L.A.M.P001/1 heeft 'familieleden' die sterk op elkaar lijken angezien hun lichaam en geest zijn gekloond en vermenigvuldigd. We hebben hen nog nooit ontmoet, al kennen we ze al.

Llove Hotel Tokio, 2010

Voor het tijdelijke Llove Hotel, een initiatief van het Lloyd Hotel in Amsterdam en de Nederlands Ambassade waarin vijftig Nederlandse en Japanse ontwerpers samenwerkten, richtte Pieke Bergmans kamer #30 in. Pieke Bergmans verbeeldde het thema Llove door producten te ontwerpen die hevig verliefd op elkaar lijken. De lampen versmelten in elkaar als verstrengelde dansers. De Escher stoel bestaat uit twee in elkaar vervlochten exemplaren. De matras is acht meter lang en kan zich opgerold, gevouwen en gebogen manifesteren. Hij kronkelt zich een weg door de hotelkamer, vleit zich tegen de muur, werpt zich over een balk aan het plafond. Zelfs de tandenborstels verkeren in een innige omhelzing.

teeservies voor Rosenthal, 2005

Pieke Bergmans kreeg de Rosenthal Design Award voor een theeservies toen ze nog op de Royal Academy of Art zat. De Eamesstoel is een iconisch meubelstuk, maar toch zag Bergmans de stoel als een perfect uitgangspunt. "Indertijd hebben Charles en Ray Eames hem zo ontworpen met geperst hout, terwijl wij, met de technieken van nu, het heel anders zouden doen. De volgende generatie gaat ermee verder. Dat ben ik dus. Ik neem iets beroemds en leg er de volgende hand aan." Dit generations-concept voor Rosenthal Special Edition bestaat uit een theepot van Jasper Morrison die ze beplakte met tape. High res kwaliteit beplakt met low res materiaal als een nieuwe, tweede huid. Morrison nomineerde hem zelf, maar Piekes theepot werd niet in productie genomen.

Pieke Bergmans (1978)

Bergmans studeerde aan de St. Joost in Breda (grafisch design, 1996-1997), de Design Academy Eindhoven (industriële design, 1997-1998), ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten (3D, 1999-2002), en het Royal College of Art (Design Products, 2002-2004). Daarna zette ze haar eigen studio Design Virus op, die zich over verschillende plekken verspreidt: een ontvangstruimte in hartje Amsterdam, een studio in Milaan en een werkplek in Tilburg. Ze heeft geen vaste galerie en exposeert veel in het buitenland: Dilmos in Milaan, Tools Galerie in Parijs, Cibone in Tokio, Helmrinderknecht in Berlijn, en Droog Design tonen haar werk. Ze werkte o.a. voor Rosenthal en Fabrica, en neemt regelmatig deel aan de Salone Del Mobile in Milaan, Designweek Tokio, Design Miami, Design Miami Basel, London Design Festival.

piekebergmans.com

